

ILUSTRIRANI SLOVENEČ

.TEDENSKA.PRILOGA.SLOVENCA.

Leto VI

16. novembra 1930

Štev. 46

Slap Peričnik

ob poti iz Mojstrane v Vrata. Ta slap, visok nad 40 m, je eden najlepših v Sloveniji.

Foto Kunaver.

Ustoličenje novega verskega poglavarja jugoslovanskih muslimanov. Dne 31. oktobra je bil v belgrajski Barjakli-džamiji ob navzočnosti samega kralja slovesno ustoličen novi reis-ul-ulema Hafis Ibrahim efendije Maglajlić. Svečanosti so prisostvovali vsi vodilni jugoslovanski verski dostojanstveniki muslimanov in zastopniki oblasti. Obred se je vršil deloma v arabskem, deloma pa v srbskohrvaškem jeziku. Soduja slika nam kaže naval vernikov, v džamijo k slovesnosti ustoličenja.

Kralj v razgovoru z novim reis-ul-ulemom pred Barjakli-džamijo v Belgradu po slovesnem ustoličenju.

Na desni: Nova palača prometnega ministrstva v Belgradu, ki jo pravkar končujejo. Z dograditvijo te palače bodo imela svojo lastno, udobno in monumentalno streho že vsa glavna ministrstva, kar bo gotovo ugodno vplivalo na tako potrebno izboljšanje naše uprave. Palača prometnega ministrstva bo ena največjih belgrajskih zgradb.

Spodaj: Prizor iz III. dejanja Borodinove opere »Knez Igor«, ki je gotovo doslej najlepše uspelo delo naše letošnje opere. Vse druge prav občutno šepajo zaradi velikega pomanjkanja res dobrih pevk in pevcev. V tem pogledu nazaduje naša opera prav vidno od leta do leta in občinstvo začenja že ogorčeno povpraševati po vzrokih, ki niso le v nizkih gažah, ampak baje še v večji meri za odrskimi kulisami.

Spodaj: Dr. Miroslav Ploj, znana osebnost iz političnih bojev na Spodnjem Štajerskem v začetku tekočega stoletja, večletni državni poslanec, nato senatni predsednik na Dunaju, po prevratu pa jugoslovanski zastopnik v pariški reparacijski komisiji, ki je bil nedavno upokojen in se je naselil sedaj v Mariboru.

Na levi: Jubilej odličnega slovenskega pevc. Janez Završan, magistratni ravnatelj v p., naš znani odlični baritonist, idealni oznanjevalec lepote slovenske pesmi, poje že 40 let v ljublj. Glasbeni Matici, s katero je nastopal na vseh koncertih doma in v tujini. Kot priljubljenega kvartetskega pevc in solista ga pozna vsa Slovenija in vsak večji kraj od Vrbskega jezera do Gorice in do Ohrida. Večno mladi jubilant zapoje zopet v Ljubljani dne 17. novembra na koncertu kvarteta Glasbene Maticice.

Občinski odbor občine Razbor z županom Iv. Knezom (X) in bivšim dolgoletnim županom Jakobom Sovinom (XX) na čelu.

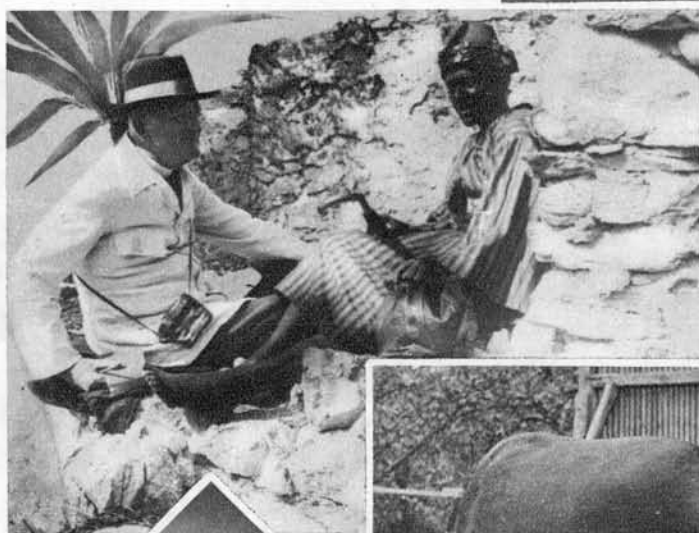
Spodaj: Jakob Kleindienst, župnik v p., ki je umrl 27. septembra v Solinu pri Splitu, star 57 let. Pokojnik je bil že za svojega aktivnega službovanja v Sloveniji znan ribogojec, konjerejec in sportnik, zadnje mesece svojega življenja je pa popolnoma in jako uspešno posvetil napredku sladkovodnega ribogojstva v Dalmaciji, le žal, da mu je smrt preprečila uresničenje vseh njegovih lepih načrtov.

Na desni: Iz slovenske diaspore. Vse hvale in vsega priznanja vredno je, da se Slovenci izven svoje ožje domovine tako radi organizirajo v klube in društva, kajti s tem se otme mnogo naših ljudi pogube ali vsaj utopitve. Na desni objavljamo sliko odbora »Slovenskega izobraž. in pevskega društva Prešeren« v Brodu na Savi s predsedn. Ermencem (1) in podpredsedn. Koširjem (2) v sredini. Društvo je bilo ustanovljeno šele spomladi, a deluje že jako živahno. Naj bi se slično organizirali naši ljudje tudi po vseh drugih krajih.

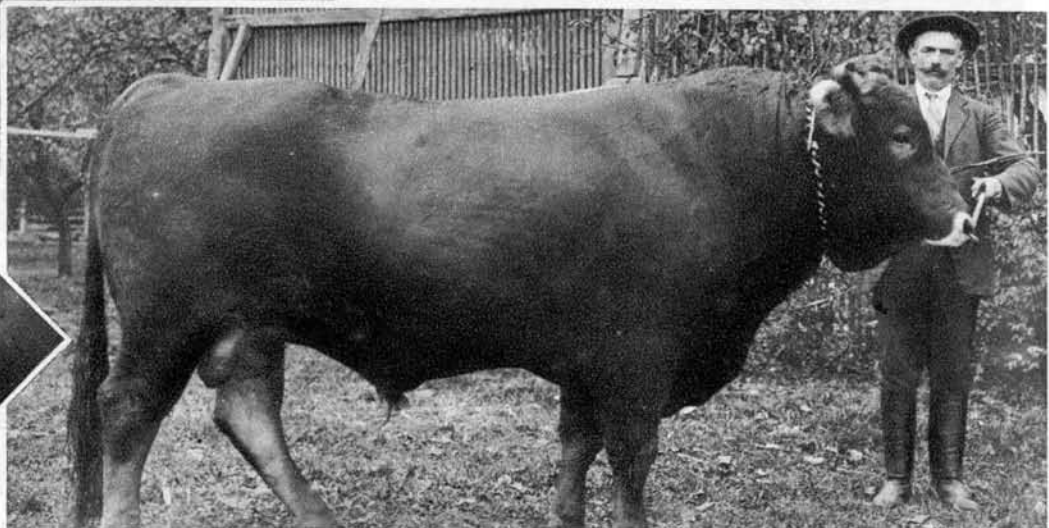

Spodaj: Pozdravi »Ilustriranemu Slovencu«. Duhovni svetnik in rateški župnik Jos. Lavtižar na razvalinah Kartagine ob priliki letošnjega evharist. kongresa.

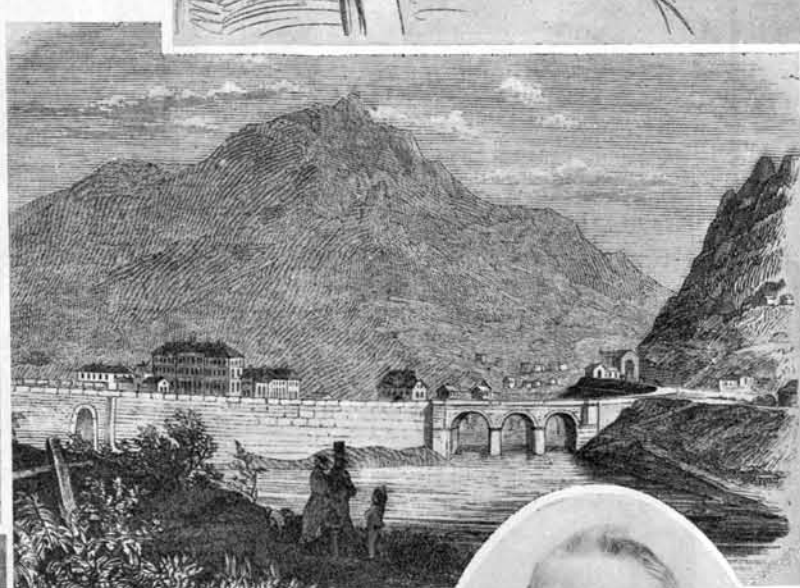
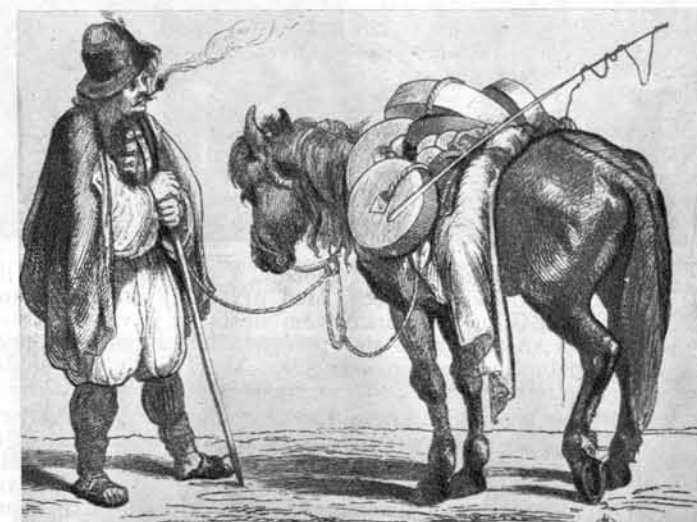
Spodaj: Iz naše dolenske živinoreje. V novomeškem okraju je več vzornih živinorejcev. Med prvimi je g. Iv. Žefran, posestnik iz Gotne vasi pri Novem mestu, ki je vzgojil krasnega bika »Alta«. Ta je star polčetrto leto in tehta 853 kg. Bik je potomec istoimenskega bika, ki ga je l. 1926. dobila kmetijska šola na Grmu iz Švice.

Spodaj na levi: Prof. Vinko Krušič, rodом iz Medloga pri Celju, ki je pa služboval ves čas na Dunaju in tam letošnje poletje tudi umrl. Pokojnik je tudi v tujini ostal do zadnjega zvest svojemu slovenskemu rodu in je bil po prevratu ves čas pevovodja Slovenskega pevskega krožka na Dunaju.

Pogled z Gradu na Kongresni trg. — Spodaj: Glavni kolodvor leta 1849.

Zidani most leta 1849.

Zgoraj na levi:
Tovornik brusov na Krasu.

Na levi:
Suhi mlin na Krasu.

Na desni:
Prof. Fr. Zvěřina,
znameniti češki slikar, ki je
sredi preteklega stoletja risal
slovenske zanimivosti.

Sredi preteklega stoletja po slovenski zemlji

Češki časnikar Dominik nam je prepustil zanimivo zbirko slik svojega rojaka prof. Fr. Zvěřine, znanega češkega slikarja, ki se je sredi preteklega stoletja ponovno mudil v slovenskih deželah, zlasti na Krasu, in ohranil v risbah celo vrsto prezanimivih tipov, pokrajinskih slik itd. iz tedanje naše domovine. Ker bodo te slike gotovo zanimale staro in mlado, jih objavljamo v naši današnji seriji.

Spodaj: Slovenka.

Posebno zanimivi so motivi s Krasa, kakor oba prodajalca brusov, kraško ognjišče in suhi mlin. Prodajalcev brusov se današnji rod pač ne spominja več, čeprav so bili včasih prav pogosta prikazen po Slovenskem. Saj vemo, da je tudi Levstikov Martin Krpan tovoril bruse in kresilno gobo, oziroma tako se je izgovoril cesarju Janezu, ki ga je srečal ob priliki svoje vožnje v Trst. Enako polagoma izginja tudi tako tipično kraško ognjišče.

Prodajalec brusov na Krasu.

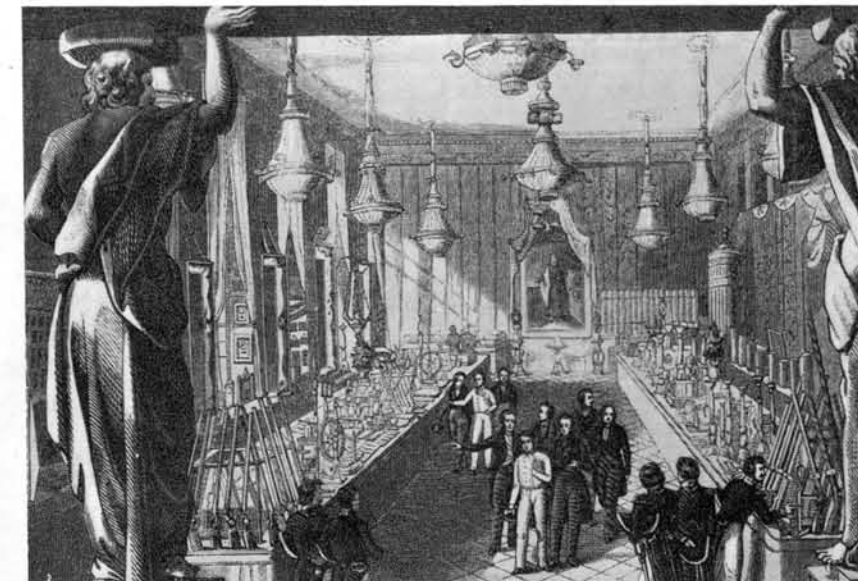
Na desni: Tivolski grad leta 1855.

Spodaj: Prodajalka domačega platna.

Spodaj na desni: Ognjišče na slovenskem Krasu.

Branjevka s kuretinco.

Industrijska razstava v Ljubljani od 31. VIII. do 2. IX. 1849. Slika nam jo kaže ob priliki cesarjevega obiska.

Ob 35 letnici najstarejše slovenske konsumne zadruge

Dne 24. februarja 1895 je bilo ustanovljeno I. ljublj. delavsko konzumno društvo v Ljubljani, ki ima te dni svoj občni zbor. — Prinašamo slike še živečih prvih članov, kakor tudi zadnje desetletje poslujočega načelstva te zadruge in pa nekaj v lastnih hišah se nahajajočih poslovalnic.

Tekom zadnjih 15 let se je zadruga razvila v največjo članico Zadrugne zveze z nad 11.000 družinami in 34 poslovalnicami. Zadnje čase razvija svojo delavnost predvsem v Ljubljani in okolici, ter bo zadnja 35. poslovalnica otvorjena prihodnji mesec ob Dunajski cesti na Stožicah.

Zadruga ima poleg 10 lastnih hiš, nad en milijon dinarjev rezervnega zaklada ter kljub nizkim cenam razdeli članom letno do pol milijona dinarjev triodstotnega popusta, oziroma dividende. Letni promet znaša nad 20.000.000 Din.

Povsod, kjer je zadruga zasedla postojanko, se je čutil odločni vpliv na znižanje cen, tako da so imeli korist od te organizacije ne le člani, ampak vsi okoliški konzumenti.

Vodstvo zadruge se nahaja v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Pogled na osrednjo prodajalno v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Na desni: Sedanje načelstvo I. del. konz. društva v Ljubljani. V prvi vrsti sede (od leve na desno): Kralj, preds. dr. Gosar in ravnatelj Kocmur; zadaj pa stoje Lazar, Krvina in Koščeva.

Spodaj: Podružnica zadruge za Trbovlje-Vode.

Spodaj na desni: Podružnica v Pečlju-Poljčanah.

Na levi: še živeči ustanovni člani I. del. konz. društva, r. z. z o. z., v Ljubljani. V prvi vrsti sede od leve na desno: L. Palovec, Fr. Rapuš, I. Kastelic, I. Pliberšek, minister v p. Jos. Gostinčar, prošt A. Kalan, ravnatelj I. Rakovec, H. Zalesjak in A. Poljanko; zadaj pa stoje: V. Pelc, J. Zajc, I. Tomažič, J. Jerala, A. Lukner, I. Križnar, I. Jakopič, J. Golmajer, M. Golobič, F. Smrekar.

Na desni: Velevažni politični sestanek v Angori. Dne 27. oktobra je prispel v turško prestolico grški ministrski predsednik Venizelos v spremstvu grškega zun. ministra Mihalokopulosa. Bila sta sprejeta z največjimi svečanostmi in dne 30. oktobra je bila med obema državama podpisana prijateljska pogodba. Državniki obeh narodov so ob tej priliki v vznešenih besedah proslavljali dalekosežnost tega obiska in pogodbe, češ, da je bilo s tem končnoveljavno likvidirano 500 letno sovraštvo, ki je gorelo pri obeh narodih. Še večji pomen je dajalo sestanku dejstvo, da se je v istih dneh mudil v Angori tudi madžarski min. predsednik Bethlen, o katerem pač ni verjetno, da bi prišel tja le slučajno. Slika nam kaže sprejem Venizelosa (1) in Mihalokopulosa (2) na ankarškem kolodvoru po turškem ministrskem predsedniku Ismet paši (3).

Spodaj: Bolgarski kraljevi par zapušča občinsko palačo v Assisiju po civilni poroki, ki se je vršila v zmislu italijanskih postav po cerkveni in ki jo je izvršil sam Mussolini.

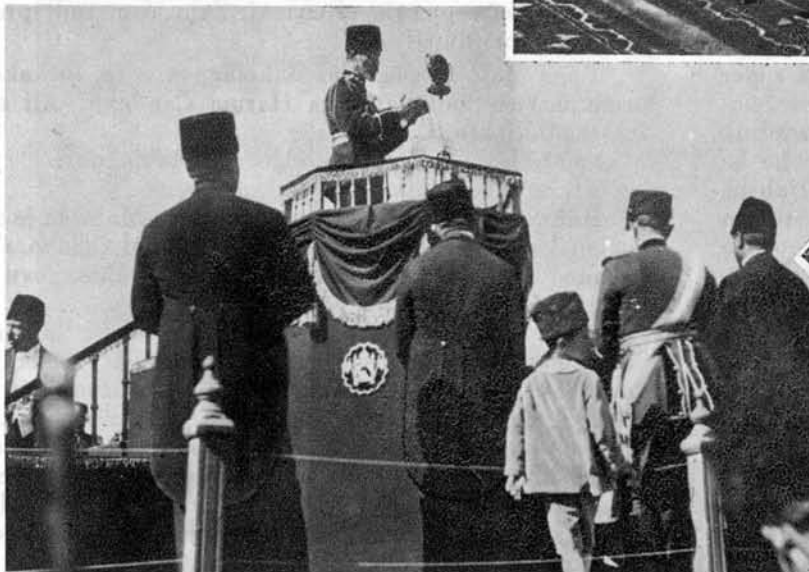

Na desni: Albanški kralj Ahmet Zogu I., ki že dolgo časa hudo bolega. Baje ima raka v grlu in jetiko zaradi česar smatrajo njegovo stanje za brezupno. Kraljeva smrt bi utegnila roditi v deželi najhujše zapletljaje, tudi s sosedi, zlasti zaradi velike odvisnosti Albanije od Italije.

Na desni: Dvatisočetnico Virgilovega rojstva je praznovala pred kratkim Italija in z njo ves kulturni svet. Slika nam kaže spominsko slovesnost italijanske znanstvene akademije na rimskem Kapitolu; v sredi sprednje vrste sedi kralj, okrog njega pa diplomatski zbor.

Spodaj: Ustoličenje novega afganistanskega kralja. Po dolgotrajni državljanski vojni je zavladal v Afganistanu končno mir in novi kralj Nadir Khan se je proglasil za zakonitega vladarja; spodnja slika nam ga kaže ob priliki čitanja svoje proklamacije pred zbranimi četami in dostojanstveniki.

Angleška kraljevska družina se pelje jesenskega zabavke v Buckinghamski palači. Ta pompozna dvor- ska ceremonija je že stoletja sèm vedno enaka.

kraljevska dvo- jica se pelje k svečani otvoritvi sedanja parlamenta v lači. Ta pompozna dvor- ska ceremonija je že stoletja sèm vedno enaka.

Kvartet Glasbene Matice, ki priredi jutri v Ljubljani svoj koncert; od leve na desno: II. tenorist Pečenko (namesto tega sodeluje sedaj že nekaj časa D. Završan), I. tenorist Pelan, I. basist Završan, II. basist Skalar.

Na desni: Odbor SK Korotan v salezijanskem zavodu na Rakovniku; v sredini predsednik Skuhala.

Zgoraj na desni: Moštvo SK Korotan, ki letos prvič tekmuje v ljubljanskem II. razredu in si je pridobilo drugo mesto z zmagami nad mnogo starejšimi klubi.

Skok v višino.
(Oroszi, Ilirija.)

A. Derental:

31

Singapurska krasotica

Povest

»Kaj se to pravi, prosim Vas? Ali ne veste, da bova tudi midva nekoč umrla?«

»Nisem tako mislil! Nisem le mogel pričakovati, da bo tako neumno umrl.«

»Morda si je v stari domovini privoščil preveč ruma in se pijan zvrnil v kanal?«

»Ne, še hujše! Bil je zastrupljen, je dobro vedel za to in vendar ni poskrbel za protistrup!«

»Kaj pa zdravniki?«

»Kaj hočejo zdravniki? Evropski zdravnik v sličnih slučajih ne more ničesar opraviti. Če Vas zastrupi malajska ženska, se morate vrniti ponjo ali pa oditi tja, kjer ni muh. Evropska znanost ne pozna nobenega sredstva zoper malajske strupe. Moram Vam povedati, da se v nizozemskih kolonijah venomer ponavlja ista zgodba. Kak uradnik ima z Malajko več otrok in odide naposled v Evropo na dopust. Gre v domovino in si natihem seveda obljublja, da se ne povrne več k svoji temnožolti ljubezni. A potem se mu vedno dogodi sledeče: Čim poteče rok njegovega dopusta in lahkomišelni gospod ne kaže nobene volje vkrati se na parnik ter odjadrati nazaj v kolonije, prične nenadoma iz neznanega vzroka bolehati in propadati. Nato pohiti seveda k zdravniku. Če ima ta zdravnik glavo na pravem koncu, pove bolniku brez vseh ovinkov:

»Služili ste v kolonijah. Tam ste imeli razmerje z domačinko, ki bi se je zdaj radi odkrižali. Toda, dragi moj gospod, kupite si rajši vozovnico in pohitite s prvim parnikom nazaj! Ne izgublajte niti trenutka — to je edini nasvet, ki Vam ga morem dati! Zastrupljeni ste s počasi učinkujočim strupom. Pričel je delovati po določenem

daljšem roku in bo deloval dalje, dokler Vas ne bo stalo življenje. Protistrup Vam lahko da samo tista ženska, ki Vas je zastrupila.«

Pametni ljudje to takoj razumejo. Povrnejo se s prvim parnikom, kažejo svoji malajski lepoticici še več ljubezni kakor pri odhodu pred meseci, in jako hitro ozdravijo. A v nasprotnem slučaju...

Raga Matu je zmajal z glavo. »... v nasprotnem slučaju nikoli ne izostanejo posledice, katerih usodni zgled nudi življenjska zgodba mojega prijatelja Alojzija van der Coolena! Le poglejte: V posmrtnem naznanilu stoji dobesedno: 'Umril je po težkih mukah na posledicah dolge bolezni, katero je moralo povzročiti večletno bivanje v nezdravem tropskem podnebjem na otoku Javi.' Kaj ima opraviti pri tem to tropsko podnebje? Najbrž je bil njegov zdravnik nadut bedak, ali pa minheer Alojzij nikakor ni mogel pravočasno prispeti nazaj. Zato Vam tudi pravim, da je neumno umrl!«

Raga Matu je pogledal Rahmanova. »No, in kako napreduje Vaše zanimanje za Harum Čandano? Ali ste se že seznanili z njo?«

»Še ne!« je nejevoljno odgovoril Rahmanov.

»Jako lepa ženska!«

Rahmanov ni ničesar odgovoril. Raga Matu ga je zopet pogledal z napolzatisnjenimi očmi in zmajal z glavo. »Tako — tako... No, jaz moram iti!« Stisnil je Rahmanovu roko in odšel.

»Kaj hoče ta stara pokveka?« si je mislil Rahmanov, ko je gledal za igralcem, ki je bil od zadaj še bolj podoben veliki človeški opici. »Zakaj vtika svoj nos v te zadeve? Ali so ga poslali k meni, da me preplaši? Ali pa je njemu samemu kaj znano in me hoče samo posvariti? Teh skrivnosti in zločinov sem se vsekakor zelo naveličal. Res, zašel sem v neko pajčevino. Plete se vedno dalje in se je nikakor ne morem oprostiti. Čas je, da odrinem odtod! A kako? Ali bom zopet plesal s Kate?«